

زاد است لکینه

پدر اکبر ساری شیرازی

تصنیف و توضیح

دکتر سیدمهدی شیراندیش

زهرانجم بانو سعیدی

دبیر دبیرستان‌های شیراز

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

۱۳۹۵

سرشناسه	: ساری شیرازی، علی اکبر، - ۱۳۶۱ق.
عنوان و نام پدیدآور	: زادالسالکین / علی اکبر ساری شیرازی؛ تصحیح و توضیح سیدمهدی خیراندیش، زهرا نجم باختر حقیقی.
مشخصات نشر	: شیراز: نامه‌ی پارسی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ص: نمونه.
شابک	: 978-600-8638-04-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: عرفان -- متون قدیمی تا قرن ۱۴
موضوع	: Mysticism -- Early works to 20th century
شناسه افزوده	: نجم باختر حقیقی، زهرا، ۱۳۵۳ - مصحح
شناسه افزوده	: خیراندیش، سیدمهدی، ۱۳۳۸ - مصحح
رندبندی کنگره	: ۱۳۹۵ ز ۲/س BP۲۸۴/۳
رندبندی دیوبی	: ۲۹۷/۸۲
سمار	: ۴۴۴۰۹۵۰ ملی

کتابخانه ملی پارسی
۱ ۲ ۹ ۵

شیراز، میدان شهرداری، خ مازی، نب بانک تجارت شعبه پیروزی، طبقه اول
تلفکس: ۰۷۱۱۳۲۳۱۲۸۰ - ۰۷۱۶۸۷۰۰۱۱ / ۰۷۱۶۸۷۰۰۱۱ Nameye.parsi@yahoo.co.

زادالسالکین

علی اکبر ساری شیرازی

تصحیح و توضیح

دکتر سیدمهدی خیراندیش

زهرا نجم باختر حقیقی

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۵ / شمارگان: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۰۴-۰۸۶۳۸-۰۶۰۰-۹۷۸ / طراح جلد و صفحه‌آرا: جمشید رضایی
چاپ و صحافی: مجتمع چاپ دنیا / قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

آماده‌سازی پیش از چاپ: مؤسسه‌ی کتاب آرایان پارس

تلفکس ۰۹۱۷۶۸۷۰۷۱۱ - ۳۲۲۳۱۲۸۰

Ketab.arayan@gmail.com

Printed in the Islamic Republic of Iran-Shiraz

حق چاپ محفوظ است.

فهرست مطالب

درآمد.....	۱
فصل اول: احوال و آثار علی شیرازی شیرازی	۳
۱-۱. مقدمه.....	۳
۲-۱. شرح احوال و آثار علی شیرازی شیرازی.....	۳
۱-۲-۱. زندگی نامه.....	۳
۲-۲-۱. آثار ساری شیرازی.....	۵
۳-۲-۱. برخی از مضامین اشعار ساری.....	۵
الف) اوضاع زندگی ساری.....	۵
ب) دلتنگی های ساری.....	۶
پ) اوضاع فارس و شیراز در شعر ساری.....	۸
ت) حوادث طبیعی دوران زندگی ساری.....	۸
ث) عرفان ساری.....	۹
فصل دوم: معرفی کتاب «زادالسالکین»	۱۱
۱-۲. ساختار کتاب.....	۱۱
۲-۲. محتوای کتاب.....	۱۵
۳-۲. اشعار کتاب زادالسالکین.....	۱۶
۴-۲. آیات و احادیث.....	۱۷
فصل سوم: نسخه خطی زادالسالکین	۱۹
۱-۳. ویژگی های ظاهری نسخه.....	۱۹

۲-۲. ویژگی‌های نوشتاری نسخه ۲۰

۲-۳. شیوه‌ی تصحیح ۲۱

فصل چهارم: تصحیح متن زادالسالکین ۲۳

فصل پنجم: متن جدید ۹۵

پیوست‌ها ۱۳۹

تصاویر ۱۳۹

فهرست آیات ۱۴۱

فهرست احادیث و روایات ۱۴۳

واژه‌نامه ۱۴۵

فهرست منابع ۱۴۹

درآمد

فرهنگ درازدامن ایران دارای جنبه‌های گوناگون هنری، معنوی و ادبی است. نسخه‌های خطی در شمار گنجینه‌های معنوی هر کشوری است که بخشی از این فرهنگ را آشکار می‌سازد. در گذر زمان با ظهور و پیشرفت علوم گوناگون، اهمیت بازتابی این بخش از فرهنگ لزوم بیشتری داشته و در این راستا بسیاری از آثار اندیشه‌مندان، نویسندگان و شاعرانی که یا به دست خودشان یا به دست کاتبان و خوشنویسان، نوشته شده به کوشش ادیبان و پژوهندگان سده‌های اخیر تصحیح و چاپ شده است. اما با نهایت شوربختی باید گفت تعداد بسیاری از نسخه‌های حاضر به تئیه و حاصل عمر انسان‌های بزرگی است که روزگاری در این سرزمین می‌زیسته‌اند، در اثر جنگ‌ها، انتشار روزی‌ها و حوادث روزگار، از بین رفته‌اند که تا همیشه افسوس از دست دادن آن‌ها برجاست. توجه به نسخه‌های خطی به‌جامانده و تصحیح و معرفی آن‌ها خدمتی در جهت گسترش بیشتر فرهنگ و بارورتر کردن عرصه‌های علمی و معنوی این سرزمین ارجمند و ورجاوند است. چنان‌که شادروان جلال‌الدین همایی می‌گوید: «احیاء هر اثری از آثار علمی و ادبی قدیم در حکم یافتن حلقه مفقوده‌ای است که شیرازه‌ی ادبیات و سلسله‌ی حیات و تمدن و فرهنگی ما را به هم پیوند می‌دهد.» (همایی، ۱۳۸۸: ۷)

باید گفت که این وظیفه بر دوش اهل علم و ادب سنگینی می‌کند. حفظ و پاس داشت این آثار از طریق تصحیح و به چاپ رساندنشان، بسیاری از حلقه‌های گم‌شده فرهنگ و علم این سرزمین را هویدا می‌کند. هرچند که خوشبختانه در سال‌های اخیر این امر مهم مورد توجه ادیبان و پژوهندگان قرار گرفته و تعداد بسیاری از متون خطی تصحیح و به زیور طبع آراسته‌شده و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است. اما هنوز بسیاری از این گنجینه‌های ارزشمند و گران‌بها در آرشیو کتاب‌خانه‌های گوشه و کنار جهان از جمله ایران در انتظار تصحیح و معرفی به علاقه‌مندان هستند.

با توجه به این که این نسخه‌های خطی بخشی از میراث فرهنگی سرزمین ایران را از دوران گذشته در خود جای داده‌اند، تصحیح و به چاپ رساندن این آثار بالارزش، گامی در حفظ و ماندگاری این میراث

گرانیهاست. از طرفی دیگر کوشش در این زمینه، امکان اطلاع و بهره‌گیری مشتاقان علم و فرهنگ را از این آثار، فراهم می‌آورد. گاهی اوقات نیز از میان ورق‌های این کتاب‌ها، گوشه‌هایی ناشناخته از فرهنگ، ادب و پیشینه علمی این سرزمین آشکار می‌گردد.

تعدادی فراوان از این نسخه‌ها بازمانده از دوره قاجاریه است و باوجود این که بسیاری از آثار خطی این دوره به همت پژوهشگران دلسوز، تصحیح شده و به چاپ رسیده است، اما تاکنون بسیاری از این آثار ازجمله آثار خطی «علی‌اکبر ساری شیرازی» تصحیح و چاپ نشده است. در میان آثار ساری شیرازی، کتاب زادالسالکین، یک اثر شاخص عرفانی است که برخلاف دیگر آثار وی نثری آمیخته به نظم است و شاید بتوان آن را مهم‌ترین اثر وی دانست. باآنکه این اثر عرفانی چه از نظر شیوه‌ی نویسندگی چه از نظر محتوا، در آثار خوب عرفانی دوره قاجاریه ازجمله بحرالمعارف عبدالصمد همدانی و عرفان الحق صفی‌علیشاه قرار دارد اما به دلیل ناشناخته بودن نویسنده‌اش، تاکنون معرفی و چاپ نشده است. همین امر باعث شد که این اثر عرفانی، تصحیح و منتشر گردد. در تصحیح کتاب «زادالسالکین» سعی شده تا با دقت و وسواس علمی تمامی کلمات و باکیزه به چاپ برسد، اما آشکار است که هیچ پژوهشی ازجمله تصحیح، بدون کاستی و نقص نیست، از ادب دوستان و علاقه‌مندان به فرهنگ این سرزمین خواستاریم که کاستی‌ها را به دیدن خود بر سرده و بر مصححان ببخشایند و آنان را در اصلاح و رفع کاستی‌ها، راهنمایی نمایند. این‌دو باد.

شیراز: شهریور ۱۳۹۵

سیدمهدی خیراندیش

زهرانجم باخترحقیقی